

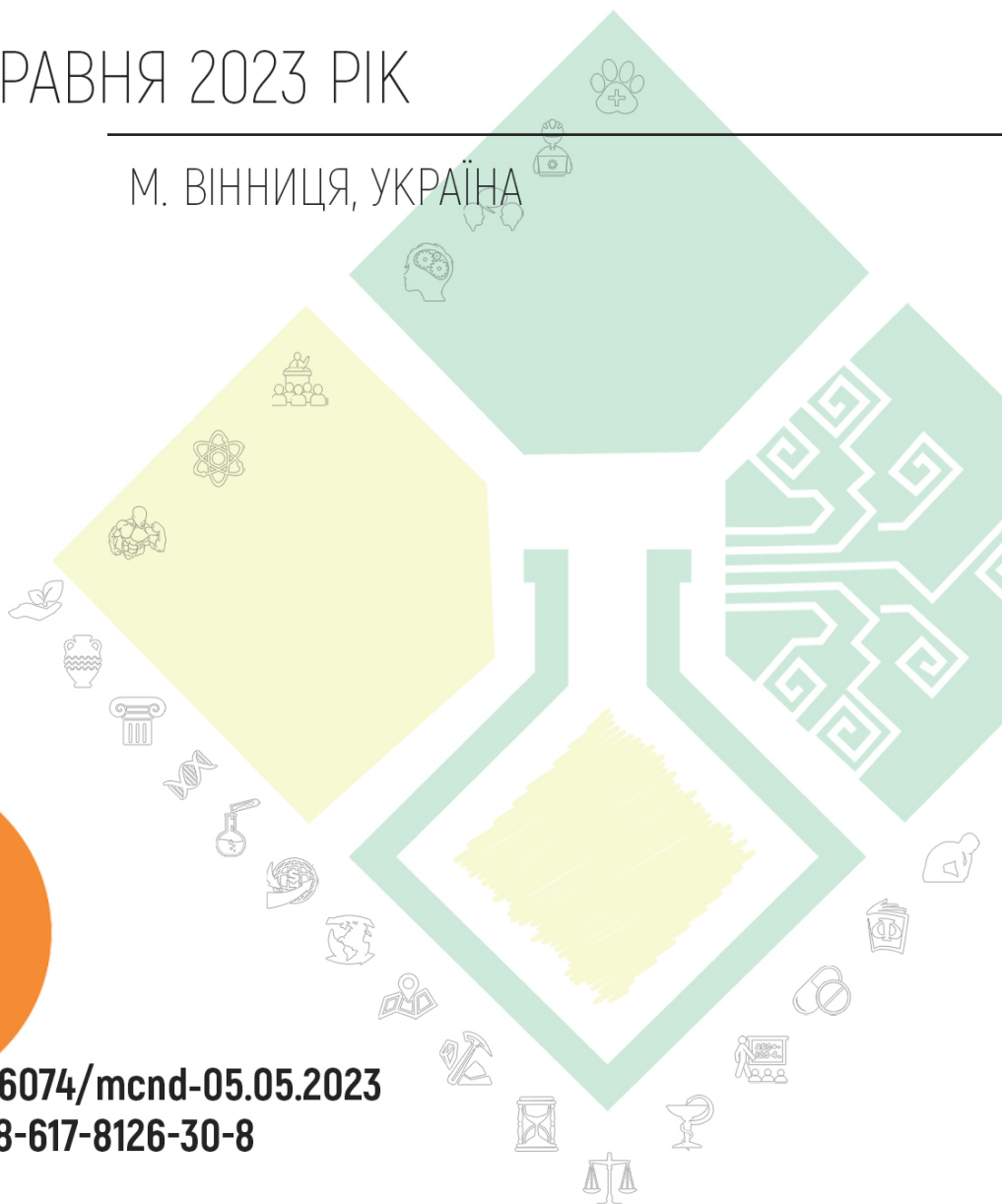
НАУКОВІ ВІДКРИТТЯ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

I 5 ТРАВНЯ 2023 РІК

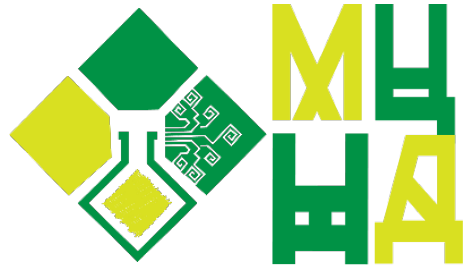
М. ВІННИЦЯ, УКРАЇНА

DOI 10.36074/mcnd-05.05.2023
ISBN 978-617-8126-30-8

МАТЕРІАЛИ
II МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міжнародний Центр Наукових Досліджень

НАУКОВІ ВІДКРИТТЯ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

| 5 ТРАВНЯ 2023 РІК
м. Вінниця, Україна

Вінниця, Україна
«Європейська наукова платформа»
2023

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Голова оргкомітету: Рабей Н.Р.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 59 від 17.01.2023).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Н 34

Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 5 травня, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. — 216 с.

ISBN 978-617-8126-30-8

DOI 10.36074/mcnd-05.05.2023

Викладено матеріали учасників II Міжнародної спеціалізованої наукової конференції «Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід», яка відбулася 5 травня 2023 року у місті Вінниця.

УДК 001 (08)

ISBN 978-617-8126-30-8

© Колектив учасників конференції, 2023
© ГО «Європейська наукова платформа», 2023
© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І.

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ТАКТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВ Е-БІЗНЕСУ

Науково-дослідна група:

Князь С.В., Русин-Гриник Р.Р., Ковальчук Ю.І., Бахор О.Р..... 11

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПОДІЛУ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РІВНЕМ ГЛИБИНИ
ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА НИХ

Ємельянов О.Ю., Базарник О.-П.Р. 14

СЕКЦІЯ ІІ.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

ВАЖЛИВІСТЬ ПРИНЦИПІВ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ У СИСТЕМІ БУХОБЛІКУ ТА
ГЛОБАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ КОМПАНІЇ

Швіндіна Г..... 17

ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИКИ ДАНИХ У ФІНАНСОВОМУ АУДИТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
ЕФЕКТИВНІСТЬ АУДИТУ

Бондаренко Н.М., Вовк В.О. 19

ВІЙНА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РИНОК ПРАЦІ

Бачинський Д.В., Кравець І.М..... 21

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – ВІД ЦІЛЕЙ СТВОРЕННЯ
ПРИБУТКУ ДО ЦІЛЕЙ СТВОРЕННЯ ЦІННОСТЕЙ

Корохова М.С..... 24

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В
УКРАЇНІ

Галянт А.М. 26

ПОДАТКОВІ РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Вакулик Д.А. 30

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Бондаренко Н.М., Туз Ю.В. 32

РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ОБЕРНЕНИМ МЕТОДОМ НА
ОСНОВІ ПРИБУТКУ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сук П.Л. 35

СЕКЦІЯ ІІІ. МАРКЕТИНГОВА ТА ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

SMM ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ Гринюк В.І.....	39
--	----

СЕКЦІЯ ІV. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ДОСВІД РУМУНІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТИКИ ПУБЛІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Голобородько Т.В.....	41
--	----

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БАНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Галан Л.В., Вертелецький О.О.....	44
--	----

КОНЦЕПТУАЛЬНА ПІДСИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ: АСПЕКТ ХРОНОМІКИ Юшин С.О.....	46
--	----

НАПРЯМИ МОТИВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ Педченко Р.Г., Кубіцький С.О.....	49
--	----

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ Бакота Х.А.....	55
---	----

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ НА ЗАСАДАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ Микитюк Р.П.....	57
---	----

СЕКЦІЯ V. СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СУТНІСТЬ БЕЗРОБІТТЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ Василенко К.В.....	60
--	----

СЕКЦІЯ VI. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КИТАЮ: ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ Костишина А.Ю.....	63
--	----

СЕКЦІЯ VII. ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ Кобернюк Н.П., Місько В.В.	66
МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ Статкевич О.Б.	69
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ УПОВНОВАЖЕНОЇ ОСОБИ З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ З ВИКРИВАЧАМИ Сич К.І.	72
ПОНЯТТЯ ТА КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ЗАКОНУ Слончак А.О.	74
ПРОБЛЕМИ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ Гаврилова А.С.	77
РОЗПОДІЛ ВИТРАТ НА ПРОФЕСІЙНУ ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ Вознюк О.І.	80
РОЛЬ ІСТОРИЧНИХ ЧИННИКІВ У ФОРМУВАННІ ІНСТИТУТУ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ Ващук О.С.	83
ЧИ Є ВИПРАВДАНИМ НАДАННЯ ДОДАТКОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРОКУРОРОРАМ ТА СЛІДЧИМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ? Суховерський М.Т.	84

СЕКЦІЯ VIII. ІНСТИТУТ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СУДОВА СИСТЕМА ТА НОТАРІАТ

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ Марченко К.О.	87
---	----

СЕКЦІЯ IX. ВОЄННІ НАУКИ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ Чорнопіщук І.М.	90
--	----

ПОРІВНЯННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В
УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ
Гриб Б.В., Тінін Д.Г.....93

**СЕКЦІЯ X.
ПОЖЕЖНА ТА ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА**

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТЕХНІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ЗАСОБІВ ДИМО- ТА
ТЕПЛОВИДАЛЕННЯ
Присяжнюк В.В., Ніжник В.В., Михайлов В.М., Тітенко О.М. 96

**СЕКЦІЯ XI.
АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО**

ГОДІВЛЯ ТЕЛИЦЬ М'ЯСНОГО КОМОЛОГО СИМЕНТАЛУ ХУДОБИ ЗА РІЗНИХ
ЗИМОВИХ МІСЯЦІВ НАРОДЖЕННЯ В КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ БУКОВИНИ
Калинка А.К., Корник О.В.....103

**СЕКЦІЯ XII.
ТЕХНОЛОГІЇ ЛЕГКОЇ ТА ДЕРЕВООБРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

METHODOLOGY FOR DETERMINING THE DISTRIBUTION OF DYES IN THE
SUBSTRATE
Furtat I.E., Furtat Yu.O. 108

**СЕКЦІЯ XIII.
АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА ПРИЛАДОБУДУВАННЯ**

ПОБУДОВА ІНФОРМАЦІЙНО-ВИМІРЮВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ З ВИКОРИСТАННЯМ
ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Івасенко І.О., Чорна О.С. 110

**СЕКЦІЯ XIV.
ЕЛЕКТРОНІКА ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ**

СИСТЕМА ПЕРЕДАЧІ ВІДЕО НА БАЗІ ORANGE PI 4 ТА STR ПРОТОКОЛУ: НОВІ
МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
Пушик С.О.....113

СЕКЦІЯ XV. ЕКОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН З МЕТОЮ ФІТОІНДИКАЦІЇ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ У МІСТІ ЛЬВОВІ Жигаль Н.Б., Поліщук О.І.....	118
--	-----

СЕКЦІЯ XVI. КОМП'ЮТЕРНА ТА ПРОГРАМНА ІНЖЕНЕРІЯ

JOYAI ЯК СТЕЙДЖ МЕНЕДЖЕР У REACT Савчин М.В.....	120
REVOLUTIONIZING THE GAMING INDUSTRY WITH AI AND DATA ANALYTICS Almakadma M.I., Pershyna A.A.	122
ПРОБЛЕМА N+1 У GRAPHQL ТА ЇЇ ВИРІШЕННЯ Савчин М.В.....	124
ПРОТОКОЛИ МАРШРУТИЗАЦІЇ В МОБІЛЬНИХ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ МЕРЕЖАХ Журба А.В.	126
РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ WEB-ДОДАТКІВ НА ОСНОВІ МОНОЛІТУ ТА МІКРОСЕРВІСНОЇ АРХІТЕКТУРИ Матвеев А.Ю.	128
РОУТИНГ У REACT JS ДОДАТКАХ Савчин М.В.....	132

СЕКЦІЯ XVII. СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ, МОДЕЛЮВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ

МЕТРИКИ ОЦІНЮВАННЯ ТОЧНОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ КООРДИНАТ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛ АКУСТИЧНИХ ХВИЛЬ Сідлецький С.П.....	134
---	-----

СЕКЦІЯ XVIII. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ

REACT-HOOK-FORM ДЛЯ НАПИСАННЯ ФОРМ Савчин М.В.....	136
---	-----

АНАЛІЗ СТАТИСТИЧНИХ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ ДЕЯКИХ МЕДИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРИ ДІАГНОСТИЦІ Дмитраш Т.К.	138
---	-----

СЕКЦІЯ ХІХ. ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕРАТОРА НА ЛАВИНО-ПРОЛІТНОМУ ДІОДІ КОМБІНОВАНОГО ТИПУ Меняйло О.Д., Махонін В.Г., Світличний М.С.	141
--	-----

СЕКЦІЯ ХХ. СОЦІОЛОГІЯ ТА СТАТИСТИКА

ВПЛИВ ДОВКІЛЛЯ НА СТАН ЗДОРОВ'Я Сапелкін Ю.В., Сапелкіна З.П.	148
---	-----

СЕКЦІЯ ХХІ. ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ ДОВІРИ У РЕКЛАМІ Кулініч С.О.	150
---	-----

ОНІМНИЙ ПРОСТІР ЦИКЛУ РОМАНІВ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА Столянова Н.В.	153
--	-----

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМПОЗИЦІЙНОГО ЕЛЕМЕНТУ «СТЕНДАП» ПІД ВПЛИВОМ ІНФОТЕЙНМЕНТУ Цуріна Е.О.	156
---	-----

СЕКЦІЯ ХХІІ. ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ

ПОГЛЯДИ НА МАЙБУТНЄ ЧЕРЕЗ ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО. ОПТИМІСТИЧНЕ ТА АНТИУТОПІЧНЕ БАЧЕННЯ СВІТУ Гарліцька Т.В.	158
--	-----

СПЕЦИФІКА УЗАЛЕЖНЕННЯ ФІЛОСОФІЇ І НАУКИ: ЧИ ПОТРІБНИЙ ФІЛОСОФІЇ НАУКОВИЙ СТАТУС? Зуєв В.М., Франко Н.О.	160
---	-----

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ В.ВИННИЧЕНКА (ІДЕЯ КОНКОРДИЗМУ) Ксьондз А.Ю.	162
--	-----

СЕКЦІЯ XXIII. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

THE IMPORTANCE OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES IN TEACHING ENGLISH AS FOREIGN LANGUAGE TO PRIMARY SCHOOL PUPILS Нарон Л.	164
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ В ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ Сук О.Є., Ярмак Т.В.	166
ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ Сідорова І.С., Стребкова Д.В., Науменко І.В.	170
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧИТЕЛІВ У НІМЕЧЧИНІ Пасічник Л.Л.	172

СЕКЦІЯ XXIV. МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

PROTECTION OF PATIENTS AND STAFF FROM ADVERSE EFFECTS OF IONIZING RADIATION Pashkevych K.	175
PSYCHOPHYSIOGRAMS OF DENTAL SPECIALTIES: HYGIENIC FUNDAMENTALS, APPLICABLE SIGNIFICANCE, PROGNOSTIC ROLE Serheta I.	178
ВПЛИВ ДОВГОТРИВАЛОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО СТРЕСУ НА РОЗВИТОК СИНУСОВОЇ ТАХІКАРДІЇ Риндіна Н.Г., Баришева Д.В., Топчий А.С., Фельдман Д.А.	180
ЕТІОЛОГІЯ ТА ПАТОГЕНЕЗ ГОНАРТРОЗУ Щирий Б.В., Червінська Д.Л.	182
НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ МАСИВНІЙ КРОВОВТРАТІ ВНАСЛІДОК БОЙОВОЇ ТРАВМИ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ТА ГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПАХ Швидка Д.Д., Галачинська А.Ю.	185
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СФОРМОВАНОСТІ ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ Таранюк О.А.	188
ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ (COVID-19) Тафічук Т.Ф., Кертис С.Я.	193

ПОШИРЕНІСТЬ ВТОРИННОГО ГІПЕРПАРАТИРЕОЗУ У ДІАЛІЗНИХ ПАЦІЄНТІВ ЗА ДАНИМИ ОДНОГО ЦЕНТРУ Мартинюк Л.П., Мальська Т.Л.	195
СУЧАСНІ БІОМАРКЕРИ ХРОНІЧНОГО ПАНКРЕАТИТУ Ігнатюк А.Д., Кертис С.Я.	197
ФОРМИ ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ Чаплик В.В.	199
 СЕКЦІЯ XXV. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ	
ФІЗИЧНА РЕКРЕАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ Гелета Д.Д., Горшанкова Т.О.	201
 СЕКЦІЯ XXVI. ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОЛОГІЯ	
БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА СЕРЕДНЬОРІЧНИХ ВИТРАТ ВОДИ РІЧКИ ТУРІЯ (БАСЕЙН ПРИП'ЯТІ) Павловська Т.С., Драницький Д.С., Нікон О.Є.	205
РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ ВІД АВАРІЇ ДО СЬОГОДЕННЯ Слащук А.М., Дубич Б.А., Семенюк Р.І.	211

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ ВІД АВАРІЇ ДО СЬОГОДЕННЯ

Слащук Андрій Миколайович

кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії
Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна

Дубич Богдан Андрійович

здобувач вищої освіти географічного факультету
Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна

Семенюк Роман Іванович

здобувач вищої освіти географічного факультету
Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна

На даному етапі людства сфера послуг відіграє провідну роль у формуванні економік країн. Туризм, який виступає складовою сфери послуг, є провідною галуззю в деяких країнах світу. Україна не є виключенням в цьому аспекті, адже туристичні поїздки в нашу країну з року в рік зростали. Особливо незвичним маршрутом, як для іноземців, так і для українців, є подорож в Чорнобильську зону відчуження. Такі тури можна вважати частиною екотуризму, оскільки на цій території знаходиться Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник.

Метою даного дослідження є аналіз динаміки розвитку туристичних поїздок за період від катастрофи у 1986 році до 2022 року, пов'язаного з військовою окупацією Чорнобильської зони росією, а також перспективи розвитку туризму в Чорнобильський заповідник по завершенню війни.

Дата 26 квітня 1986 року показала людям наскільки небезпечним є «мирний» атом. Одна з найбільших техногенних катастроф на Землі, аварія на 4 енергоблоці Чорнобильської атомної електростанції лишається не виліковною раною для українців і дотепер. Після ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, 30 кілометрову зону навколо станції закрили від світу, заборонивши в'їзд на територію людям крім наукових працівників. Лише у 1995 році в зоні було створене агентство інформації «Чорнобильінтерінформ», метою якого була організація та проведення туристичних поїздок на ЧАЕС та зону відчуження. З'являлися бажуючі, але їх було не так багато, оскільки люди боялися невидимого ворога радіації. І лише після 2002 року, коли в ООН доповіли, що більшість місць зони відчуження є безпечними для людей, потік туристів збільшився від 1 до 1,5 тисячі людей на рік[1].

Починаючи з 2007, 2008 і 2009 роках зароджується сталкерський рух, цьому сприяє вихід комп'ютерної гри «S.T.A.L.K.E.R.» від української компанії «GSC Game World». Сталкери не легально проникали у зону відчуження і могли там проживати декілька днів. Вони оселялися у старих закинутих будинках, як в самому місті Прип'ять, так і в селах на території зони. Охороні вдавалось ловити поодиноких сталкерів або й цілі групи, їм виписувалися штрафи, забороняли навіть офіційний в'їзд в зону на декілька років, але сталкерський рух не зменшував своїх обертів. Деякі сталкери допомагали у збереженні зони, відтворюючи інтер'єр чи атмосферу, якихось місць. Однією з таких локацій був дитячий садок в селі Копачі, де сталкери розкидали іграшки та інші предмети, що створювало враження, начебто місце залишилось таким самим з моменту евакуації. Також вони допомагали поодиноким самоселам,

приносячи їм продукти, ліки або допомагали по господарству.

У 2010 році було прийнято рішення відкрити зону для всіх бажаючих. Але лише у березні 2011 року були розроблені офіційні правила відвідування та розроблений одноденний туристичний маршрут, який використовується і до цього часу. Але уже у вересні того ж року зону закрили для відвідувачів. Однією із причин закриття екскурсій називали те, що отримані від туристів гроші не витрачалися на надання допомоги постраждалому району. Після судового процесу у листопаді 2011 року зону знову відкрили, але агентство «Чорнобильінтерінформ» у 2013 році все ж було ліквідовано.

На території зони відчуження є Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник, який був створений для збереження місцевої флори та фауни. Офіційним девізом заповідника стала фраза: «Місце, де природа може бути собою»[7]. І справді без людини природа не тільки відновилася на цій території, але й тут з'явилися такі види, які до того не зустрічалися на даній території, наприклад коні Пржевальського (*Equus ferus przewalskii*) та бурій ведмідь (*Ursus arctos*)[5]. А також тут появилось стадо диких корів (*Bos taurus*) це явище дуже цікаве для вивчення науковцями, так, як такого не спостерігалось у природі. Тому, що стадо свійських тварин не тільки зуміло зібратися, але виживати в небезпечних умовах зони відчуження.

У 2019 році вийшов мінісеріал від НВО «Чорнобиль», що підіграло цікавість до зони відчуження і знову туристи з різних країн їхали на екскурсію[8]. На карті, що викладена в інтернет однією з туристичних фірм, можна побачити географію країн та їх міст з яких приїздили люди у Чорнобиль. Найбільше туристів з країн Європи, а на другому місті туристи з країн Північної Америки[3].

Якщо проаналізувати в цілому, то від впровадження туризму у зону відчуження і до вторгнення російських окупантів в Україну в лютому 2022 року, зацікавленість та кількість туристів тільки зростала, що у свою чергу вимагало створення нових туристичних маршрутів.

До 2022 року налічувалось багато різних туристичних фірм та цілий ряд маршрутів у зону відчуження. Маршрути могли бути, як одноденні, так і двох-, трьох- та чотирьох денні. Люди мали можливість відпочити у двох працюючих готелях, як наприклад, "Десятка" та "Прип'ять", поїсти у їдальні, де відтворений дизайн тих часів. До найновіших маршрутів можна віднести такі як "Тур за серіалом Чорнобиль від НВО" та "Екскурсія всередину ЧАЕС". "Тур за серіалом Чорнобиль від НВО" включає в себе такі локації: підвал ЧАЕС, пожежну частину, медично-санітарну частину міста Прип'ять, легендарний прип'ятський міст і парк розваг. Також під час цього туру можна дізнатися про історії людей, образи, яких були використані у серіалі, проїхатися в броньованій машині та скуштувати станційний обід в їдальні ЧАЕС. Тур "Екскурсія всередину ЧАЕС" має чотири маршрути "Базовий", "Базовий+", "Макетний" та "Захисний". Ці маршрути зосереджені більше на самій станції та її туристичних локаціях, наприклад, блочний щит управління 4 блоку, "золотий коридор", центральний зал 3 блоку, меморіал пам'яті присвячений першій жертві катастрофи Валерію Ходемчуку та інші локації[6].

У 2019 році коли почалася епідемія COVID-19 і туризм був зупинений через карантинні обмеження, почали з'являтися онлайн екскурсії. Вони могли проводитися, наприклад, завдяки сайту «Чорнобиль Подорож», де можна було подивитися фото та відео про туристичні об'єкти зони, послухати чи прочитати історії ліквідаторів та самоселів. Також проводилися онлайн екскурсії завдяки програмі ZOOM, де у запланований час туристи під'єднувалися до конференції, а гід

в онлайн режимі проводили екскурсії. До прикладу, поки одна пара гідів знаходиться постійно в одному приміщенні, то туристам розповідали різні історії, які не стосувалися певних туристичних об'єктів. В той же самий час інші гіді проводили онлайн екскурсії саме з тих місць, з тих туристичних об'єктів, де люди могли б побувати.

Після повномасштабного вторгнення росії в Україну вже в перший день зона відчуження опинилася в окупації. У повітря було піднято радіоактивний шар ґрунту технікою ворога. Радіаційне забруднення є не однорідним по всій території зони. Найбільш забрудненою ділянкою є «Рудий ліс». Будь-яка діяльність в цьому лісі заборонена, адже наслідком може бути підвищення радіації в повітрі.

Російські війська почали облаштовувати там свої позиції, копали траншеї, місця для танків, окопи для снайперів чим зумовили підняття шару забрудненого ґрунту в повітря. Також вони розпалювали вогнища, грілися біля нього та готували їжу, а власні блокпости вони будували з використання забрудненої техніки, яка знаходилася на виставці техніки ліквідаторів аварії на ЧАЕС. Окупанти, нехтуючи всіма правилами безпеки їздили на двох БТР-ах, які використовувалися під час ліквідації аварії та були сильно опромінені. Вони отримали гама-, а також альфа- та бета-опромінення. Якщо доза опромінення була низькою, то наслідки одразу не можуть бути помітними, але в майбутньому це може проявитися у вигляді онкологічних захворювань. В засобах масової інформації уже почали з'являтися повідомлення про випадки смертей окупантів через опромінення, але на цей час, на нашу думку це є малоімовірним.

Починаючи з 31 березня окупаційні війська почали виходити із Чорнобильської зони. Разом з відходом вони грабували все що могли забрати, дещо знищували та забрали в полон військових НГУ які охороняли Чорнобиль. Під час втечі не тільки із зони, але й з усієї півночі сотні одиниць техніки рухались різноманітними шляхами, де була така можливість, в тому числі через саму зону відчуження. Через це військові і їхня техніка могли отримати опромінення радіонуклідами та внаслідок цього вивозили радіацію у Білорусь, а потім і у рф.

Попри ще нещодавні бої та складні умови комунікації керівники Державного агентства України з управління зоною відчуження відправилися до Чорнобиля. Перш за все було розпочато відновлювання шляхів сполучення, очищення зони від сміття та знищеної техніки. В офісах та виробничих майданчиках держпідприємств все було розграбоване, важлива техніка, унікальні лабораторії все або знищене, або викрадене. Найбільше постраждали 11 працівників, які перебували на станції з 23 лютого. Вони не тільки під прицілами окупантів працювали на станції, але й ремонтували електромережі, які окупанти постійно пошкоджували. Персонал має змінюватися кожні дванадцять годин, одинадцятьоро людей перебували в окупації на території станції більш ніж 1000 годин. Також у зону відчуження 23 лютого проникли троє сталкерів, які разом із нацгвардійцями та працівниками перебували окупації на території станції[4].

Повномасштабне вторгнення вплинуло на туристичну діяльність в Чорнобильській зоні. На даний час вона закрита, в країні ще йде війна. Окрім цього після закінчення війни, певний період Чорнобильська зона, також буде недоступна для відвідування, адже потрібно повністю ліквідувати наслідки бойових дій, та спостерігати за рівнем підвищеної радіації.

Попри всі події, туристичні подорожі у Чорнобильську зону планується відкрити після закінчення військових дій в Україні. Але деяка територія і туристичні маршрути на теперішній час, ще не повністю перевірені саперами. Тому відкриття зони, а відтак

і напливу туристів слід чекати після закінчення війни в Україні. Для сталкерів взагалі буде небезпечно нелегально проникати в зону відчуження через можливі міни та розтяжки, які розставлені поза туристичними маршрутами та територією, де є закинуті села та будинки.

Зацікавленість, до самої теми Чорнобиля не зникне, а навпаки буде підігріта виходом нової гри від студії GSC Game World «S.T.A.L.K.E.R. 2: Heart of Chornobyl» у 2023 році. Хоча б у грі, але люди зможуть відвідати різні знамениті об'єкти, закинуті села, будинки. Розробники у всіх частинах старалися робити локації, які майже ідентичні, до сучасного стану[2].

Висновки: від початку впровадження туризму на території Чорнобильської зони відчуження, цікавість до цього місця тільки зростала, вона підігрівалася серіалами, іграми, книгами тощо. Саме це місце є магнітом для іноземних туристів в Україні та саме тут розпочинав зароджуватися сталкерський рух. Чорнобильська зона відчуження є не тільки туристичним об'єктом, але й пам'ятником трагедії. Тому її відновлення є важливим не тільки для того, щоб заробити кошти від туризму, але й для нагадування людині до чого може призвести просте недбальство.

Список використаних джерел:

1. 25 фактів про туризм в Чорнобильській зоні. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://dovkola.media/25-faktiv-pro-turyzm-v-chornobyl-s-kiy-zoni/>.
2. S.T.A.L.K.E.R. 2: Heart of Chornobyl. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.stalker2.com/uk>.
3. Географія туристів Чорнобиль-Тур. Електронний ресурс. Режим доступу: https://chernobyl-tour.com/chernobyl_tourists_map.html.
4. Після російської окупації небезпек на ЧАЕС стало більше. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/pislia-rosiiskoi-okupatsii-nebezpek-na-chaes-stalo-bilshe/a-61450852>.
5. Природні парки/Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.nationalparks.in.ua/zapovidnyky/biosferni/chornobilskiy/>.
6. Чорнобиль тур. Національний провайдер екскурсії в Чорнобильську зону. Електронний ресурс. Режим доступу: https://chernobyl-tour.com/ukraine/?action_skin_change=yes&skin_name=ua.
7. Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zapovidnyk.org.ua/>.
8. Чорнобильський туризм. Із зони відчуження – в зону відродження і навпаки. Електронний ресурс. Режим доступу: https://lb.ua/blog/jevhen_hladun/503236_chornobilskiy_turizm_iz_zoni.html.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«НАУКОВІ ВІДКРИТТЯ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНІ
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД»**

5 травня 2023 року ♦ Вінниця, Україна

Українською та англійською мовами

*Всі матеріали пройшли оглядове рецензування
Організаційний комітет не завжди поділяє позицію авторів
За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори*

Підписано до друку 05.05.2023. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 12,55. Замовлення № 377. Тираж: 100 примірників.
Віддруковано з готового оригінал-макету.

Контактна інформація організаційного комітету:

Міжнародний центр наукових досліджень
21037, Україна, м. Вінниця, вул. Зодчих, 40, офіс 103
Телефони: +38 098 1948380; +38 098 1526044
E-mail: mcnd@ukrlogos.in.ua

Видавець: Громадська організація «Європейська наукова платформа».
21037, Україна, м. Вінниця, вул. Зодчих, 18, офіс 81. E-mail: info@ukrlogos.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 7172 від 21.10.2020.